

RISSA kommune

Rådmannskontoret

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
939/2015//5FYB

Dato
13.01.2015

HØRINGSUTTALELSE FRA RISSA KOMMUNE VEDR FORSLAG OM ENDRINGER I PRIVATSKOLELOVEN (NY FRISKOLELOV)

Hovedutvalget for oppvekst og kultur i Rissa kommune har i møte 13.1.2015 fattet følgende vedtak i sak 5/15 Ny friskolelov:

Rissa kommune støtter forslaget til ny friskolelov. Vi legger i vår støtte spesielt vekt på følgende:

1. Lovens § 2-1 første ledd, der man eksplisitt uttrykker at en skole ikke skal få godkjenning dersom etableringen vil medføre negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. Vertskommunens økonomi, ønskede skolestruktur og skolefaglige hensyn skal være relevante momenter i vurderingen av om en friskole skal godkjennes.
2. Lovens § 2-1 andre ledd, der man fastholder kravet om at friskolene skal drive sin virksomhet på et definert og lovfestet grunnlag.
3. Lovens § 2-2 tredje ledd, der man hever elevtallsgrensen fra 15 til 30 elever for å få godkjenning eller opprettholde statstilskuddet. Forslaget om overgangsordninger for eksisterende skoler, støttes.

Det vises til vedlagte særutskrift fra saksbehandlingen.

Med hilsen
Finn Yngvar Benestad
Oppvekstsjef

Vedlegg

- 1 Særutskrift Forslag til endringer i privatskoleloven (ny friskolelov). Uttalelse fra Rissa kommune.

Rissa kommune har elektronisk signatur.

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
5/15	Hovedutvalg for oppvekst og kultur i Rissa	13.01.2015

Saksbehandler: Finn Yngvar Benestad

**FORSLAG TIL ENDRINGER I PRIVATSKOLELOVEN (NY FRISKOLELOV).
UTTALELSE FRA RISSA KOMMUNE.**

Vedlegg

1 Høringsnotat Forslag til endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)

Sakens bakgrunn og innhold:

Kunnskapsdepartementet har lagt fram forslag til endringer i privatskoleloven. Høringsfristen er 15. januar 2015. Høringsnotatet (82 sider) er vedlagt. I dette saksframlegget tas kun med de sider av saken som er relevante for Rissa kommune som skoleeier og vertskommune for en privat grunnskole.

Tre prosent av grunnskoleelevene i Norge går i private skoler. I notatet understrekes det at Regjeringens viktigste oppgave på kunnskapsfeltet er å styrke den offentlige skolen. Samtidig er Regjeringen opptatt av å sikre den enkeltes rett til å velge mellom forskjellige skoler. Det er en menneskerett å kunne velge alternative skoler for sine barn, jfr. FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, artikkel 13-3, der det heter at

”Konvensjonspartene forplikter seg til å respektere foreldres [...] frihet til å velge andre skoler for sine barn enn dem som er opprettet av offentlige myndigheter, forutsatt at skolene oppfyller eventuelle minstekrav til undervisningen fastsatt eller godkjent av staten, og til å sikre sine barn en religiøs og moralsk undervisning i samsvar med deres egen overbevisning.”

Regjeringens utgangspunkt for arbeidet med ny friskolelov er at flere offentlig finansierte friskoler kan bidra til økt mangfold og læring mellom skoler. En godkjent friskole må oppfylle en rekke krav til innhold og kvalitet. Skolens læreplan skal være ”jevngod” med den som gjelder for offentlige skoler, og gi elevene en opplæring som i art og nivå svarer til de kunnskapene og ferdighetene som formidles i offentlig skole. Godkjente friskoler mottar offentlig støtte som utgjør rundt 85 prosent av driftskostnadene i offentlige skoler, og de kan kun ta skolepenger begrenset oppad til om lag 15 prosent av driftskostnadene i den offentlige skolen. I friskoler er det forbudt å ta ut noen former for åpent eller skjult utbytte.

Formål (godkjenningsgrunnlag)

Regjeringen har som målsetting å lage en ny friskolelov som kan samle bred støtte og stå seg over tid. Regjeringen vil av den grunn ikke følge opp punktet i regjeringserklæringen om å oppheve kravet til formål (godkjenningsgrunnlag).

I stedet foreslås å tilføye et nytt godkjenningsgrunnlag, såkalte *profilskoler*. For at en skole skal kunne få godkjenning som profilskole, må skolens innhold og organisering og eventuelt pedagogikk, representere noe som er vesentlig annerledes enn hva som er normal praksis i offentlige skoler og godkjente skoler på andre grunnlag i loven. Med profilskole tenker departementet først og fremst på skoler som ønsker å rette spesiell faglig oppmerksomhet innenfor emnene realfag, idrett, språk eller kunst og kultur, både i grunnskolen og på videregående nivå.

Det åpnes for at det fortsatt skal kunne gis godkjenning til skoler som bygger på en *anerkjent pedagogisk retning*. I praksis har det bare vært steinerskoler og montessoriskoler som har fått godkjenning etter denne bestemmelsen. Departementet ser for seg at det heller ikke i framtida vil åpnes opp i særlig grad for godkjenning av andre tilbud enn steiner- og montessoriskoler. Skoler som bygger på *religiøst grunnlag* kan også få godkjenning. Etter gjeldende lovforståelse åpner bestemmelsen også for at skoler kan godkjennes på grunnlag av andre livssyn enn religiøse, f.eks. et sekulært humanistisk livssyn.

Vilkår for godkjenning

I regjeringserklæringen ble det lagt til grunn at det skal gjeninnføres en *rett til godkjenning* når vilkårene i loven er oppfylt. Som en konsekvens av at departementet foreslår å videreføre lovens ordning med krav til grunnlag for å kunne få godkjenning som friskole, har man gått bort fra denne formuleringen, og foreslår i stedet at godkjenning skal gis etter en skjønnsmessig vurdering. Flere av vilkårene for å få godkjenning må vurderes skjønnsmessig; dette gjelder blant annet

1. om kravet til grunnlag er oppfylt,
2. om det er behov for skolen
3. at en godkjenning ikke vil innebære negative konsekvenser for vertskommunen

Departementet forutsetter at hovedregelen skal være at dersom vilkårene anses oppfylt, skal godkjenning gis.

I kommentaren til punkt 3 over viser departementet til at kommunene har et lovfestet ansvar for grunnskoleopplæring. I vurderingen av om en søknad skal innvilges mener departementet derfor det må gjøres en avveining der hensynet til å åpne for at det kan etableres friskoler må veies mot hensynet til de offentlige skolene og driften av disse i vertskommunen. Departementet foreslår at godkjenning ikke skal gis dersom godkjenningen får negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. I vurderingen av innsigelsene fra vertskommunen vil det ha betydning hvor godt de negative konsekvensene er sannsynliggjort.

Krav til elevtall

Departementet foreslår at en friskole skal ha minst 30 elever. Minimumstallet var 15 i den gamle privatskoleloven. Forslaget innebærer at det ikke vil bli godkjent nye skoler med et øvre elevtall under 30 elever, og at eksisterende skoler vil miste sin godkjenning dersom elevtallet er lavere enn 30 i tre år på rad. Det foreslås at eksisterende skoler må tilpasse sitt elevtall innen en overgangsperiode på tre år fra lovendringen trer i kraft. 34 av dagens privatskoler i Norge har under 30 elever, og vil kunne bli berørt av endringen i minste elevtall. Dersom ikke disse skolene klarer å øke sitt elevtall i løpet av tre år etter at lovendringen trer i kraft, vil de miste sin godkjenning.

I forslaget til ny friskolelov tas det inn en forskriftshjemmel som gir adgang til å forskriftsfeste krav om *spesialkompetanse* og *spisskompetanse*. Dette er kompetansekrav som kommer til tillegg til de kravene som stilles til undervisningspersonale i offentlige skoler.

Vurdering:

1. Rådmannen mener at det er klokt at man går bort fra tanken om at det skal være en lovfestet rett til å starte friskole så fremt kravene til godkjenning er tilfredsstilt. Det er etter rådmannens vurdering avgjørende at friskolelovens § 2-1 første ledd suppleres med den foreslåtte formuleringen: «*Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.*» Det er viktig at

kommunene gjennom demokratiske prosesser lokalt kan velge den skolestrukturen som man utfra pedagogiske og økonomiske vurderinger finner best, uten at man risikerer at disse vurderingene overprøves av statlige godkjenningsmyndigheter som slipper til private skoleaktører som kan ødelegge hensikten med de kommunale vedtakene.

På grunnskoleområdet har skolenedleggelse de siste årene i mange tilfeller vært en utløsende faktor for søknader om å etablere private grunnskoler. Ofte har dette skjedd i forbindelse med nedleggelse av små skoler av økonomiske, men også av pedagogiske og skolefaglige grunner. Dersom en friskole blir godkjent i slike tilfeller, kan dette medføre at også andre offentlige skoler må legges ned fordi kommunen ikke får den ønskede effekten av å legge ned den første skolen. Rådmannen mener at det er positivt at departementet ser at det kan ha uheldige sider om etablering av små friskoler fører til at det videreføres en skolestruktur som er unødig kostbar, med små og sårbare skolefaglige miljøer. Rådmannen finner det riktig at innsigelser fra vertskommunen som gjelder skolestruktur eller skolefaglige hensyn, vil være relevante momenter i vurderingen av om en skole skal godkjennes.

2. Rådmannen finner det fornuftig at man i § 2-1 andre ledd holder fast på gjeldende krav til godkjenningsgrunnlag, selv om dette utvides noe med innføring av profilskoler. For å bidra til mangfold og valgfrihet og læring mellom skolene, er det vesentlig at friskolene har et formål og et grunnlag utover det den offentlige skolen har.
3. Opplæring i tråd med regelverket innebærer at skolen blant annet skal hjelpe elevene til å utvikle sosial kompetanse, følelse av tilhørighet og felleskap. Realisering av disse målene forutsetter at elevene får opplæring i et sosialt læringsfellesskap. Dette krever at skolen har en viss størrelse. Høyere elevtall vil nødvendiggjøre flere lærere, noe som vil kunne bidra til å gi bedre fellesskap – faglig og sosialt – også på lærersiden. Dette vil i sin tur kunne styrke læringsmiljøet og gi økt læringsutbytte for elevene. Det vil videre stimulere til drift av skoler med godt rekrutteringsgrunnlag og større økonomisk bærekraft. Rådmannen støtter derfor forslaget om at elevtallsgrensen heves fra 15 til 30.

Rådmannens innstilling:

Rissa kommune støtter forslaget til ny friskolelov. Vi legger i vår støtte spesielt vekt på følgende:

1. Lovens § 2-1 første ledd, der man eksplisitt uttrykker at en skole ikke skal få godkjenning dersom etableringen vil medføre negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. Vertskommunens økonomi, ønskede skolestruktur og skolefaglige hensyn skal være relevante momenter i vurderingen av om en friskole skal godkjennes.
2. Lovens § 2-1 andre ledd, der man fastholder kravet om at friskolene skal drive sin virksomhet på et definert og lovfestet grunnlag.
3. Lovens § 2-2 tredje ledd, der man hever elevtallsgrensen fra 15 til 30 elever for å få godkjenning eller opprettholde statstilskuddet. Forslaget om overgangsordninger for eksisterende skoler, støttes.

Saksprotokoll i Hovedutvalg for oppvekst og kultur i Rissa - 13.01.2015

Behandling:

Forslag fra Anne Kirkeby:

Rissa kommune vil beholde dagens privatskolelov og forsterke dens gjennom følgende punkt:

4. Lovens § 2-1 første ledd, der man eksplisitt uttrykker at en skole ikke skal få godkjenning dersom etableringen vil medføre negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. Vertskommunens økonomi, ønskede skolestruktur og

skolefaglige hensyn skal være relevante momenter i vurderingen av om en friskole skal godkjennes.

5. Lovens § 2-1 andre ledd, der man fastholder kravet om at friskolene skal drive sin virksomhet på et definert og lovfestet grunnlag.
6. Lovens § 2-2 tredje ledd, der man hever elevtallsgrensen fra 15 til 30 elever for å få godkjenning eller opprettholde statstilskuddet. Forslaget om overgangsordninger for eksisterende skoler, støttes.

Avstemming:

Rådmannens innledende forslag ble satt opp mot Anne Kirkebys innledende forslag.

Rådmannens innledende forslag ble vedtatt med 5 mot 2 stemmer. De som stemte mot: Anne Kirkeby og Erling Kr. Pedersen. Rådmannens innstilling punkt 1-3 ble vedtatt med 5 mot 2 stemmer. De som stemte mot: Odd-Arne Sakseid og Erling Kr. Pedersen.

Endelig vedtak:

Rissa kommune støtter forslaget til ny friskolelov. Vi legger i vår støtte spesielt vekt på følgende:

1. Lovens § 2-1 første ledd, der man eksplisitt uttrykker at en skole ikke skal få godkjenning dersom etableringen vil medføre negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. Vertskommunens økonomi, ønskede skolestruktur og skolefaglige hensyn skal være relevante momenter i vurderingen av om en friskole skal godkjennes.
2. Lovens § 2-1 andre ledd, der man fastholder kravet om at friskolene skal drive sin virksomhet på et definert og lovfestet grunnlag.
3. Lovens § 2-2 tredje ledd, der man hever elevtallsgrensen fra 15 til 30 elever for å få godkjenning eller opprettholde statstilskuddet. Forslaget om overgangsordninger for eksisterende skoler, støttes.